

Élmények és tanulságok a táncházások fórumán

Sorrendben immár az **V. Táncházatalálkozót** tartották meg Székelyudvarhelyen, ahol a hagyományokhoz híven szinte valamennyi táncház képviselője jelen volt, úgyszintén számos néprajzi-népművészeti tájegységünk népi táncosa-énekese Máramarostól-Moldváig. Ezek pedig amellet, hogy műsoraikkal színesebbé, gazdagabbá tettek a találkozót, a táncházásoknak – zenészeknek, táncosoknak egyaránt – fölöttébb nagy szolgálatot tettek, hiszen utóbbiak ott helyben betekintheztek az autentikus zenélés fortélyaiba, az élő néptáncagyomány őrzőinek előadásmódjába.

Filmezőgépek, magnetofonok sokasága működött megállás nélkül a városi sportcsarnok porondján létesített parányi színpad közvetlen közelében, kezelőik pedig táncházba járó fiatalok voltak, kiknek legfőbb törekvése: lehető legpontosabban elsajátítani egy-egy tájegység zenei vagy táncstílusát, éberem örködve-ügvelve a „tisztaságra”. Elmondhatjuk tehát, hogy itt egyfajta adatgyűjtésre is sor került, mindenekelőtt a találkozó lelkes és hozzáértő szervezőinek – **a municípiumi KISZ-bizottság, a Siculus Ifjúsági Klub** valamint **a helybeli Művelődési Ház** – jóvoltából.

A leleiek, kiknek faluja közigazgatásilag ugyan Szetmár megyéhez tartozik, szilágysági zenére táncoltak, énekeltek. Táncaik közül különösen érdekesnek hatott a zсібói férfitánc, emllett primásuk egyéni játékmódora. A széki verbunkos stílus jegeit véltük felismerni a **bögözi** szólótáncos előadásában, aki különben jellegzetes Székelyudvarhely környéki verbunkos táncot járt el a találkozón. Ugyancsak az udvarhelyszéki, de ezúttal a páros táncok gazdag motívumkincséből kaptunk ízelítőt, a **siklódi** falusi csoport tagjaitól. Táncrendjük a már közismert táncokból áll: csárdás, sebes csárdás és marosszéki forgató. A **mérai** és **inaktelki** vegyes csoport legényei virtuóz táncukkal remekeltek. Új, érdekes színpaddal gazdagította a találkozó programját a **domokosiak** fellépése, akik első ízben képviselték Máramarost ezen a rendezvényen. Egyik népszerű, ma is élő népszokásuk, az Évázás keretében mutatták be helyi táncikat. Szerepeltetésük egyedül a **nagybányai táncház** lelkes kollektívájának köszönhető, akiknek sikerült rövid pár nap alatt összehozni ezt a lelkes falusi csoportot, amely ezidáig még sosem szerepelt közönség előtt. Ugyancsak először szerepelt bihari tánc a műsorban, még ha azt nem is Bihar megyei együttes mutatta be. A **kolozsvári táncházások** pótolták ezt a hiányt, mégpedig úgy, hogy előadásuk valóságos remeklésnek számított. Mint ahogyan azt az eddigi táncházatalálkozókön megszoktuk, az idén is volt képviselője a moldvai csángóknak. A Bákó megyei **Trunk** községből egy háromtagú – anya és két lánya – kis csoport helybeli archaikus népdalokat szólaltatott meg emlékezetesen szép előadásban. A Hargita megyei **Szenterzsébet** zenekarát is hallhattuk. Zenéjük átmenetet képez a mezőszéki és székelyföldi zene között; a mezőszéki betétekkel tűzdelt, gazdagon díszített, régies dallamkincséből szólaltattak meg néhányat.

Ismertetőnk befejezéseként hadd idézzük néhány táncvezető, illetve tánc házba járó fiatal válaszát lapunk kérdésére, amely így hangzott: **Milyen haszna, jelentősége van számotokra ezeknek a tánc háztalálkozóknak, és mik az elvárásaitok az elkövetkező években sorra kerülő azonos rendezvényekkel szemben?**

– Egész évben készülünk rá, türelmetlenül várjuk az újabb találkozást a többi tánc házassal. Ez a rendezvény nagyszerű alkalom arra, hogy tanuljunk, tovább képezzük magunkat. Nekünk kiváltképpen szükségünk van erre, hiszen a mi tánc házunk a legfiatalabb. **(Incze Zsuzsa, Székelykeresztúr)**

– Amíg hiányoznak a szükséges szakkönyvek, amíg a népzene és néptánc tanítása nem szerepel a zeneművészeti főiskolák tantárgyai között, addig a tánc háztalálkozóknak óriási jelentőségük van. Ízelítőt nyújtanak tájegységeink népviseletének, dal-, zene-, tánc hagyományainak gazdag tárházából, felkeltik a fiatalok néprajz iránti érdeklődését, vagy éppen elmélyítik azt. **(Simó József, Csíkszereda)**

– Rendkívül hasznos számunkra, hogy idős táncosok előadását is láthatjuk. Többször tanulhatunk talán a legtöbbet. A zenészek szempontjából is kimagasló esemény egy-egy tánc háztalálkozó, hiszen itt frissítik fel zenei anyagukat, mert az igazság az, hogy egymástól lopjuk, lessük el a szakmai fortélyokat, legyen szó zenéről, táncról... A közös tánc házra valóban kevés idő jut, és ezen feltétlenül változtatni kell az elkövetkezendőkben. Nagyon hasznos lenne, ha a meghívott falusi csoportok tagjai részt vennének a közös tánc on, gondolom ezt nem utasítanák vissza. Ehhez viszont egy nappal meg kellene nyújtani a tánc háztalálkozók idejét. **(Dobránszky Sándor, Szatmár)**

– Kedvező jelek mutatkoztak e találkozón a néprajzkutatás szakember-utánpótlása dolgában. Ezidáig csak szórványosan publikáló, vagy éppenséggel most első ízben jelentkező fiatal kutatók is tartottak előadást – a tánc háztalálkozók történetében először –, mint például Pávai István az udvarhelyszéki táncok történetéről, vagy mint Kőnczei Csilla és László Csaba önálló gyűjtőmunkájukról, akik a hétfalusi csángók táncéletének nevezetes darabját, a borica-táncot szemléltették. Úgyisint Pozsony Ferenc is, aki Kézdivásárhely környéki népszokásokról értekezett. **(Kisgyörgy Mihály, Kézdivásárhely)**

– Ha már úgy is szó esett a tudományos ülészokról, ne felejtjük el, milyen nagy szolgálatot tett mindnyájunknak Lőrincz Lajos neves hazai táncmester jelenléte és egyben előadása ezen a találkozón. Eddig ugyanis táncszakembereink távol maradtak, amiből bizony csak kára származott a tánc házmozgalomnak. Ugyancsak a mostani találkozó javára írható az is, hogy az előadók közül heten (!) választották témául a táncot. Erre szükségünk is volt, mert a tánc házak főképpen a táncoktatók hiányát sínylik, emiatt bizonytalan a létezésük s küszködnek állandó és súlyos gondokkal. Szerintem még több falusi csoportnak kellett volna jelen lenni. A szováti, a Felső Maros-menti, a *(gyimesi)*¹²⁷ csángó, a sárpataki, csiki, gyergyói táncosok távolmaradása fokozta hiányérzetünket. Lenne egy javaslatom: biztosít-

127 Az eredeti közlésben itt egy nagy szóköz van, mintha hiányozna egy szó, valószínűleg a 'gyimesi'.

sanak több időt a találkozó szervezői a tulajdonképpeni tapasztalatcserére, ahol a 12 táncház zenészei, táncoktatói, énekesei megosztanák gondolataikat, közölnék terveiket egymással, kicserélnék zenei- és táncanyag-készletüket. Erre nagy szükség van, hiszen egyedül csak a székelyudvarhelyi találkozó ad lehetőséget arra, hogy a táncházasok összegyűljenek, egymástól tanuljanak, s további munkára serkentsék egymást. Módfellett hasznos és szükséges tehát ez a találkozó, ahová jövőre is, azután is örömmel eljövünk! **(Könczei Árpád, Kolozsvár)**

A viszontlátásra tehát 1983-ban!

Mirk László

(Ifjúmunkás, 1983/1. 5. – 1983. január 4., kedd)

Táncház. Péntek délután 6 órától a Vasutas (volt Vasas) Klubban kalotaszegi táncrendet tanítanak. Kérik, az érdeklődők jelenjenek meg idejében, mivel a táncház nem húzódhat a megszabott időn túl.

(Igazság, 1983/15. 2. – 1983. január 20., csütörtök)

A táncházasok a hagyományokhoz híven az idén is játékos vetélkedővel egybekötött jelmezes farsangi bált tartanak február 20-án, vasárnap délután 4 órai kezdettel a Vasutas (volt Vasas) Klubban (Dobrogeanu Gherea u. 17 szám). Muzsikál a Bodzafa együttes.

(Igazság, 1983/42. 2. – 1983. február 20., vasárnap)

Az élő néptánc üzenete

Táncháztalálkozó Székelyudvarhelyen

A Hargita megyei KISZ-bizottság és Székelyudvarhely lelkes művelődéspártolói (a városi pártbizottságtól a Siculus Ifjúsági Klubon át a Művelődési Házig) mindent megtettek, hogy ez a találkozó – sorrendben immár az ötödik – gazdag programjával az emlékezetes ifjúsági művelődési események rangjára emelkedjék.

A kétnapos találkozó, mint eddig is, tudományos igényű ülészakkal indult. (Jagamas János, Almási István, dr. Balázs Lajos, dr. Faragó József, Kallós Zoltán, Könczei Csilla, László Csaba, Lőrincz Lajos, Pávai István, Könczei Ádám és Pozsony Ferenc tartott előadást.) Az elhangzottak nagy része érdekes és értékes volt. Örvedetes a